

RETEN I AARHUS DOM

afsagt den 13. april 2026

Sag BS-20166/2025-ARH

Thomas Nordbo Andersen
(advokat Morten Riber Nørgård)

mod

PFA Pension, Forsikringsaktieselskab
(advokat Marcus Wils Lorenzen)

Denne afgørelse er truffet af dommer Nikolaj K. Andersen.

Sagens baggrund og parternes påstande

Retten har modtaget sagen den 14. april 2025.

Sagen angår krav om godtgørelse for tort og erstatning i forbindelse med en fysisk overvågning af sagsøgeren, Thomas Nordbo Andersen, som blev foretaget af sagsøgte, PFA Pension, Forsikringsaktieselskab (herefter "PFA"), i perioden fra 18. november 2024 til 15. december 2024.

Thomas Nordbo Andersen har nedlagt påstand om, at PFA til ham skal betale en godtgørelse for tort på 50.000 kr. og en erstatning på 17.896,06 kr. med procesrente fra den 14. april 2025.

PFA har nedlagt påstand om frifindelse.

Retten har bestemt, at sagen ikke behandles i den forenklede proces efter reglerne i retsplejelovens kapitel 39.

Dommen indeholder alene en kort fremstilling af sagen, jf. retsplejelovens § 218 a.

Oplysningerne i sagen

Thomas Nordbo Andersen var via sit tidligere arbejde omfattet af en privat pensionsordning hos PFA, som indeholdt en forsikringsdækning for bl.a. tab af erhvervsevne.

Forsikringen gav pr. 1. januar 2009 ret til dækning, når forsikredes erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde var nedsat til halvdelen af den fulde erhvervsevne. En dækningsberettiget nedsættelse af erhvervsevnen forelå, når forsikrede ikke længere var i stand til at tjene mere end halvdelen af, hvad der var sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

Forsikringen var tegnet med udløb den 1. marts 2045, og den årlige udbetaling under forsikringen udgjorde ca. 250.000 kr. I tillæg hertil kom værdien af en præmiefritagelse på ca. 33.000 kr. årligt.

Thomas Nordbo Andersen var i 2010 og i årene frem udsat for alvorlige trusler på livet fra en rockerrelateret person. I 2011 var han udsat for et forsøg på overfald i hjemmet. Han har siden da udviklet kronisk PTSD, som er anerkendt via lægeerklæringer. Tilstanden bevirker efter det oplyste, at Thomas Nordbo Andersen til daglig lever i stor frygt for forfølgelse, har svært ved at opholde sig alene og har et markant forhøjet alarmberedskab.

PFA har i perioden fra den 17. april 2011 til og med februar 2025 ydet løbende udbetalinger og præmiefritagelse til Thomas Nordbo Andersen i henhold til forsikringen.

Thomas Nordbo Andersen blev ved afgørelse af den 15. november 2017 tilkendt førtidspension med virkning fra den 1. december 2017. Afgørelsen blev støttet på en speciallægeerklæring, der bl.a. beskrev, at Thomas Nordbo Andersen levede et særdeles rutinepræget liv, hvor han i løbet af en dag hjalp med at få børnene afsted om morgenen, drak kaffe, så fjernsyn og læste nyheder.

På denne baggrund forlængede PFA den tidligere meddelte bevilling af løbende ydelser og præmiefritagelse. Der var dog en sædvanlig opfølgning, idet Thomas Nordbo Andersen løbende blev bedt om at afgive oplysninger til PFA om sine helbreds-, arbejds- og indkomstforhold, herunder ved funktionskemaer og en række erklæringer om virksomheds- og indkomstforhold.

Det fremgår sammenfattende af Thomas Nordbo Andersen besvarelse af funktionskemaer gennem årene, at hans daglige funktionsevne var påvirket af syg-

dommen (PTSD), herunder var han mentalt og fysisk træt, der bl.a. bevirkede, at han skulle hvile sig flere gange om dagen.

I erklæringerne om virksomheds- og indkomstforhold fra 2022-2024 angav Thomas Nordbo Andersen, at han arbejdede ingen eller ganske få timer om ugen, dog angav han i en erklæring den 13. juni 2024, at arbejdstiden i Localhero.dk varierede fra 0-10 timer ugentligt, mens arbejdstiden i Det Franske Hjørne ApS kunne være op til 5 timer pr. uge.

Den 28. oktober 2024 udfyldte Thomas Nordbo Andersen på ny et funktions-skema, hvor han angav at kunne arbejde 0-1 time pr. uge.

PFA iværksatte en søgning på åbne kilder på internettet (OSINT-undersøgelse). Der er i sagen uenighed om, hvornår denne blev iværksat, men den blev afsluttet den 18. december 2024. PFA foretog tillige et lokalitetstjek.

På baggrund af en mistanke fra PFA om at Thomas Nordbo Andersen arbejdede flere timer om ugen end angivet, besluttede PFA sig for at gennemføre fysiske observationer af Thomas Nordbo Andersen med henblik på at be- eller afkræfte mistanken. Observationerne blev gennemført i perioden fra den 18. november 2024 til og med 15. december 2024.

Af en speciallægeerklæring som PFA efter det oplyste anmodede om i sommeren 2024, men som først forelå den 23. november 2024 efter de fysiske observationer var iværksat, fremgik det, at Thomas Nordbo Andersen siden 2012 ikke havde været i arbejde. Psykiateren vurderede, at Thomas Nordbo Andersen var langt fra at kunne præstere noget som helst på arbejdsmarkedet.

Ved brev af 17. januar 2025 redegjorde PFA for de gennemførte observationer, og fremsendte samtidig aktivitetsrapport og observationsrapporterne til Thomas Nordbo Andersen.

Thomas Nordbo Andersen fremkom kort efter modtagelsen af PFA's høringsbrev med kommentarer, ligesom han i perioden herefter løbende fremsendte materiale. Thomas Nordbo Andersen indgav desuden en klage til Datatilsynet og Finanstilsynet, ligesom han oplyste, at der var indgivet politianmeldelse mod PFA. Thomas Nordbo Andersen indgav tillige en direktionssklage til PFA, ligesom han indbragte sagen for Ankenævnet for Forsikring.

Klagesagen er efter det oplyste afvist fra Ankenævnet for Forsikring, idet klagen er henvist til behandling ved domstolene.

Ved brev af 11. april 2025 afviste PFA kravet på godtgørelse og erstatning (kravet i denne sag), som Thomas Nordbo Andersen havde rejst, ligesom PFA op-

hævede Thomas Nordbo Andersens forsikring for tab af erhvervsevne med virkning fra 1. marts 2025.

Forklaringer

Der er under hovedforhandlingen afgivet forklaringer af Thomas Nordbo Andersen. Mette Schou, Henrik Ørn Schuler, Palle Rosenberg og Astrid Søchting.

Thomas Nordbo Andersen har forklaret bl.a., at han har haft PTSD i mange år. Det er svært at beskrive, hvordan det opleves, da det er meget abstrakt. Det udløser en masse indre følelser og oplevelser i ham. Det hæmmer ham på mange punkter i hverdagen. Det svinger meget, hvornår han mærker det. Han kan f.eks. ikke høre, hvad der sker omkring ham, når han løser en opgave. Derfor kigger han ud ad vinduet mange gange, når han f.eks. tømmer opvaskemaskine. Han kan henvise til de lægelige agter i sagen, med beskrivelser af hans symptomer, da de beskriver det meget godt.

Han var ikke bekendt med overvågningen af ham, som begyndte den 18. november 2024. Han scanner alt i sin hverdag og er meget agtpågivende. Det kan ikke ses på videooptagelser eller billeder eller konstateres ved en overvågning. Han har oplevet to specifikke episoder fra overvågningen, som har udløst hans angst. Det er hændelser, som han ikke føler af normale. Den ene gang var observatøren inde i deres private have og kigge ind i hans lukkede trailer. Han tænkte det var mærkeligt, at der gik en person rundt inde på hans privatsadresse, men det var først ved anden episode, at han undrede sig.

Foreholdt observationsrapporten og at det var en observation på afstand, har han forklaret, at det ikke var sådan han oplevede det. Det var den dag, som står anført i rapporten, men observatøren var inde på hans bopæl.

Den anden episode var i engrosfirmaet Dagrofa. Han gik og handlede, da han opdagede, at der var en person, der stod og filmede ham. Han ved ikke, om det var den samme person. Han var lige ved at konfrontere personen, men trak sig i sidste øjeblik. Det er episoden omtalt i rapporten, ekstrakten side 291. Han ved ikke, hvem der gjorde det.

Han fik ved brev besked om observationen den 28. januar 2025. Han undrede sig. Hans angst blev udløst og hans puls steg. Det påvirkede ham. Han havde svært at skelne datiden fra nutiden fra hinanden. Hele traumet plussede op igen. Han kunne ikke skelne mellem forfølgelsen fra rockere og overvågningen fra PFA. Han havde selv haft en mistanke, som nu blev bekræftet. Det var ikke en lettelse for ham, at det var PFA og ikke rockere. Han var blevet angst og kunne ikke styre sin PTSD. Det var det tidligere traume, som han ikke kunne styre. Angsten er ikke rationel i sig selv. Men det var naturligt, at det ville udløse den, ved fysiske observationer. Det burde PFA vide. Der var ikke andet i

hans liv, der i den periode påvirkede ham negativt. Det var observationerne, der bevirkede, at angste plussede op igen.

Han har gået til psykolog tidligere. Det var i 2017. Det var for at kunne håndtere sin angst. Han gik ikke til psykolog den 25. januar 2025, da han var inden i en god periode i sit liv. Han har nu selv betalt psykologbehandlingen. Han kontaktede PFA, men det blev afvist, da han ikke længere var kunde hos PFA. Han var ikke længere kunde på grund af denne sag.

Foreholdt udateret dokument, "Detaljeret Blodprøveanalyse – Stress og PTSD (F62.0)", ekstrakten side 361, med analyse af blodprøveresultater, har han forklaret, at han fik taget nogle blodprøver ved sin egen læge/sygeplejerske. Det var hans læge/sygeplejersker, der tog blodprøverne og udlæste tallene, men det er ham selv, der har lavet bilaget og fortolket blodprøvetallene. Tolkningen af blodprøverne har han selv lavet med hjælp fra AI. Det er ikke et lægeligt dokument.

Speciallægeerklæringen fik han lavet, fordi vurderingerne fra PFA's læge Astrid Søchting og de øvrige lægeerklæringer var modstridende. Han fik lavet en såkaldt "second opinion". Det blev i speciallægeerklæringen anbefalet, at han skulle gå op i medicindosis. Det har han fulgt, og han har fået det bedre. Han er ved at komme tilbage til sig selv, selv om han stadig er træt. Han har brugt en masse kræfter på sagen, som han ellers kunne have brugt på restitution. Men han har det bedre i dag.

Han stoppede ved psykolog i august 2025. Det er minimalt, hvad psykologbehandlingerne hjælper ham. Det er svært for ham at udnytte de redskaber, som psykologerne anbefaler.

Mette Schou er hans samlever. De var tidligere gift, men er blevet skilt. I dag er de samlevende. De flyttede aldrig fra hinanden. Han mødte Mette i 2018 eller 2019. Han kommer selv fra Sjælland og flyttede herover til Aarhusområdet, da han mødte Mette.

Foreholdt, oversigtsfoto, ekstrakten side 429, er de runde cirkler på oversigtskortet steder, hvor han har haft mistanke om, at der var uvedkommende personer. Han har konfronteret folk, som han troede var uvedkommende for ham. Hans ejendom ligger ca. 300 meter fra Det Franske Hjørne. Det er ved den blå cirkel på oversigtskortet. Ved situationen med traileren gik observatøren over Skovlundsvej og ind på deres ejendom. Han hilste på observatøren ved sin garage. Det var en ældre herre med hvidt hår og briller. Han så en mand inde i haven. De hilste på hinanden, hvorefter observatøren gik videre igen. Han stod selv ved sin trailer, som var åben ind mod huset. Han spurgte ikke, hvad observatøren lavede, da observatøren hurtigt gik videre.

Foreholdt at forklaringen om denne episode er helt ny i sagen og først kommet dag og ikke beskrevet i sagens tidligere processkrifter i denne sag eller i klagesagen, har han forklaret, at han ikke beskrevet det i processkrifterne, da han lod sin advokat om at køre sagen videre. Han kan ikke svare på, hvorfor det ikke er beskrevet, da han i begyndelsen var selvmøder i sagen.

Det er korrekt, at han har anmeldt forholdet beskrevet i rapporten, ekstrakten side 214, til politiet. Sagen er afgjort med at politiet ikke vil efterforske sagen videre. Politiet var af den opfattelse, at observatøren skulle forcere et hegn, før der var gjort noget ulovligt. Det er han ikke enig i. Han har klaget over afgørelse til Statsadvokaten med påstand om, at sagen skal genoptages.

Han har anmeldt sagen til sin ulykkesforsikring, som han har tegnet i GF Forsikring. GF Forsikring har afvist kravet. Det var vedrørende skaden, som han er blevet pådraget i denne sag på grund af PFA's handlinger. Det er GF Forsikring, som har afvist sagen.

Mette Schou har forklaret, at hun er samlevende med Thomas Nordbo Andersen. De har boet sammen siden 2019. De var i en kort periode fra hinanden. Hun har været en stor del af Thomas Nordbo Andersens liv på godt og ondt. Forud for observationerne var Thomas syg, men han var stabil. Thomas havde haft en lang periode, hvor han var påvirket, men de havde en hverdag, som fungerede. Der var to episoder, hvor Thomas havde mistanke til, at noget ikke var helt rigtig. I forbindelse med de to episoder ringede Thomas begge gange til hende. Den ene gang var i Dagrofa, hvor Thomas oplyste, at der var en mand, som optog ham med en mobiltelefon. Den anden gang var på deres egen ejendom, hvor en person stod og så ind på deres grund mod traileren.

Hun blev først bekendt med observationen fra PFA den 28. januar 2025. Hun var på arbejde, da Thomas Nordbo Andersen ringede til hende. Hun måtte køre hjem fra arbejde, fordi Thomas var helt ude af den. Den 29. januar 2025 måtte de køre akut til lægen, fordi Thomas ikke havde sovet hele natten. Thomas var angst, rastløs og ekstremt opmærksom på alt. Han fik noget beroligende medicin. Thomas fik i den efterfølgende periode alene sovet 3-4 timer om natten, og han havde mareridt.

Hun var ikke med til Thomas Nordbo Andersens psykologsamtaler. Thomas var presset i den periode, fordi der blev revet op i tingene igen. Thomas var blevet anbefalet at begynde til psykolog. Thomas kom også på noget nyt medicin, hvorefter nattesøvnen ændrede sig efter det. Nu kommer Thomas ned i en dybere søvn end han gjorde før. Thomas vågner dog stadig mange gange i løbet af natten, men den nye medicin har hjulpet ham.

Hun kendte ikke Thomas Nordbo Andersen, da det med rockerne skete. Hun er bekendt med det via Thomas. Tidligere var Thomas på vagt overfor en bestemt type mennesker. Det kunne være personer med tatoveringer og personer, som så "farlige ud". Det var nogle bestemt udsendende mennesker. I dag er det nærmeste alle mennesker, som kan bevirke, at Thomas går i panik. Det er sket efter PFA's overvågning. Thomas var stabil før. Han kunne hjælpe til hjemme i hverdagen. Det kan han ikke i dag. Thomas kører sin datter i skole og ellers kan han ikke rigtig noget.

Ved trailerepisode hjemme på deres ejendom, var Thomas Nordbo Andersen overrasket, da han opdagede, at en person observerede ham. Thomas havde hils på personen, fordi han undrede sig over, at personen var inden på deres private grund.

Henrik Ørn Schuler har forklaret, at han ikke længere arbejder i PFA. Han var dengang leder i afdelingen for specialskader. Det er en afdeling, som håndterer uoverensstemmelser i forsikringssager. Det kan være hvis der er ting, der ikke rigtig stemmer. Han var ansat i PFA i 8 år, og har tidligere været ansat i politiet.

Han kom ind i Thomas Nordbo Andersens sag i sommeren 2024. Sagen blev undersøgt, fordi de så nogle ting i sagen, som ikke stemte. Sagen kom ind til deres afdeling til foretagelse af yderligere efterforskningskridt. De "vender alle sten" i en sådan sag. De begyndte med en internetundersøgelse af Thomas og forsøgte at danne sig et billede. Der lå mange dokumenter i sagen. De indhentede de offentlige dokumenter, som var tilgængelige, og gennemgik de dokumenter, som de allerede havde. De skulle danne sig et overblik. Ud over internetundersøgelse indhentede de også funktionsskemaer og kommunale agter og lægelige bilag. Det blev del indhentet med samtykke fra skadelidte og dels dokumenter, som allerede var på sagen. Det er sket via sagsbehandlingen.

Internetundersøgelsen i denne sag var ret massiv. Den viste, at der var et helt andet billede af Thomas Nordbo Andersen, end det der fremgik af sagens akter. Der var en del firmaaktiviteter, som de undrede sig over. De sammenholdt med de oplysninger de havde. Thomas havde oplyst et ekstremt lavt antal arbejdstimer overfor dem. De begyndte derfor at få en mistanke. Der var også oplysninger om sociale aktiviteter, som ikke stemte med deres oplysninger om et meget lille funktionsniveau. Der var en masse oplysninger om Thomas' funktionsniveau, som ikke stemte med deres oplysninger. Der var meget i denne sag, der vakte deres mistanke. Også set i forhold til andre sager. Deres mistanke gik ud på, at de havde en formodning om direkte usande oplysninger om erhvervsaktivitet.

De begynder altid med det mindst indgribende indgreb. Det var at læse sagens akter og danne sig et overblik. Han har ikke selv været sagsbehandler på sagen.

De forholdt sig til sagens akter og så skulle de efterprøve deres mistanke. Næste skridt var internetundersøgelsen. De indhentede også et nyt funktionsskema fra Thomas Nordbo Andersen. Det var for at få aktuelle oplysninger. De indhentede også et lægeligt syn på det. Det var skemaet af 28. oktober 2024, ekstrakten side 239, som de modtog fra Thomas.

Internetundersøgelse er dateret den 18. december 2024. Det er den dag, som undersøgelsen er afsluttet og rapporten er færdigskrevet. Internetundersøgelser er noget af det første de indhenter. Den er påbegyndt langt tidligere end den 18. december 2024, hvor undersøgelsen er afsluttet og skrevet. De har holdt øje undervejs. Den er helt sikkert begyndte noget tid før. Den har formentlig været påbegyndt allerede da de fik sagen til undersøgelse. Han ved ikke konkret, hvornår den er påbegyndt.

De fysiske observationer blev påbegyndt den 18. november 2024. Der har de første resultater fra internetundersøgelsen foreligget. De laver delkonklusioner. Den undersøgelse er en del af mistankegrundlaget. De traf beslutning om observationen den 12. november 2024, hvor han fik det godkendt af direktionen. De skal have godkendt en fysisk observation af direktionen før de iværksætter det. Han skal lave et oplæg til direktionen til godkendelse. Det var ham selv, der sendte sagen til direktionen. Han har i denne sag fået godkendelsen direkte af direktøren. Det er ikke så ofte det ske, så derfor kan han huske det. De havde også inden lavet et lokalitetstjek, hvor en bil var væk i mange timer. Det bekræftede bare deres mistanke.

De besluttede at observere på baggrund af den mistanke, som de havde opbygget. De observerede over tre perioder. Det gør de fordi skadelidte kunne have både dårlige og gode dage/perioder. Det er ikke altid, at de laver en observationsundersøgelse efter en internetundersøgelse. Internetundersøgelsen kan også afkrævet deres formodninger, og så går de ikke videre. De laver observationen for at løfte deres bevisbyrde i sagerne. Det er et indgribende sagsskridt, men det er deres eneste mulighed for at løfte deres bevisbyrde de her sager. De forelagde det for deres lægelige konsulent, som er psykiater. Der ikke var noget til hindrer for at de gennemførte observationen af Thomas Nordbørd Andersen. Han har ikke selv været med på selv observationerne.

Observatørerne er ofte tidligere politifolk, som har gennemgået en særlig uddannelse. De har jævnlig opfølgning på deres kodeks både juridisk og etisk. Observatørerne ved, hvad de må gøre og ikke må gøre. Det er et område, der har højt fokus i PFA. Det har det også haft i denne sag.

Helt overordnet viser observationerne, at Thomas Nordbo Andersen har lavet aktiviteter, herunder erhvervsaktiviteter i et stort omfang. Der er erhvervsak-

tive timer, som var væsentligt højere end det oplyste i den periode. Observationen bekræftede helt klart deres mistanke.

De afventede ikke speciallægeerklæringen den 23. november 2024. De anmodede om erklæringen allerede i sommeren 2024. Udarbejdelse af den blev forlænget af flere omgange. De kom til sidst så langt hen i forløbet, og deres mistanke var blevet så bestyrket, at de ikke ville afvente speciallægeerklæringen. De lige havde modtaget opdateret funktionsevneerklæring fra Thomas Nordbo Andersen, som slet ikke stemte med deres foreløbige undersøgelser.

De indhentede en ny speciallægeerklæring for at være sikre på at de ikke handlede uproportionalt. Det var for at være ekstra forsigtige. Det var på grund af Thomas Nordbo Andersens sygdomshistorik.

Han har ikke hørt fra politiet i anledning af anmeldelsen fra Thomas Nordbo Andersen, mens han stadig var ansat i PFA. PFA har heller ikke hørt fra Finanstilsynet i anledning af denne sag.

Han har været leder for undersøgelser af Thomas Nordbo Andersen og har haft daglige samtaler med medarbejderne. Hvis observatørerne blev opdaget under undersøgelserne, har de faste forretningsgange herfor. Han har ikke modtaget oplysninger om, at observatørerne var blev opdaget i denne sag. Så ville observatøren ikke kunne fortsætte i sagen.

Han stoppede ved PFA i sommers, men han har været i kontakt med PFA efterfølgende. Han har fået adgang til udvalgte ting inden han skulle afgive forklaring i dag. Det var for et par uger siden. Det var for at genopfriske sin hukommelse. Det var en sag, der stak ud. De har aldrig haft en sag, med så meget "modpres på". Godkendelsen fra direktionen har han ikke fået adgang til. Det kan han huske fra dengang, fordi godkendelsen kom direkte fra direktøren. Godkendelsen fik han på mail. Han samlede sagen og sendte den frem til et godkendelsesudvalg. Det er i den proces, at godkendelsen kommer tilbage fra godkendelsesudvalget. Det skal de kunne dokumentere overfor Finanstilsynet. Det er ikke ofte, at han skriver direkte til den øverste direktør. Det gjorde han i denne sag.

Internetundersøgelser var de to medarbejder på. Det var Rikke Helbrandt og måske også Palle Rosenberg. Han var selv med på sidelinjen. Han har ikke skrevet noget i sagen. Han var tovholder på sagen. Det er hans ansvar at "lægge undersøgelsen ned", hvis det viser sig, at der ikke længere er en mistanke. De holder et midtvejsmøde. Det laver de ikke referat fra, da det er internt. Det vil stå i systemet, hvornår internetundersøgelse var påbegyndt. Det er normalt, at de ikke udlevere interne ting til forsikringstageren. Det er de ikke forpligtet til at udlevere. Han ved ikke, om det nogle gange er fremgået af rapporten, hvornår

den blev påbegyndt. Det har han muligvis set i sin tid i PFA. De har arbejds-gange for det. Han har haft adgang til internetundersøgelse inden sin forklaring i dag. Ellers ville han ikke kunne huske meget fra den. Den blev igangsat som noget af det første. Speciallægeerklæringen den 23. november 2024 var fores-purgt i august 2024.

Funktionsevneskemaet, som Thomas Nordbo Andersen havde udfyldt, viste et lavt funktionsniveau med få timer om ugen. Det var også det speciallægeerklæ-ringen viste. De ville ikke stoppe undersøgelsen efter modtagelse af speciallæ-geerklæringen. De havde et solidt mistankegrundlag. Speciallægeerklæringen var ikke afgørende for, om de skulle gå videre med undersøgelsen af Thomas. De havde Thomas' sygdomshistorik med i deres overvejelser. De er påpasse-lige. De bruger derfor ofte deres psykiatriske læger til at vurdere, om det er for-svarligt. Den vurdering modtog de også inden i denne sag, ekstrakten side 255. Så de var ikke i tvivl om, at de ville gå videre. Han ved ikke, hvorfor den sidste linje i afsnittet er taget ud i den anden vurdering, ekstrakten side 334. Det er ef-ter hans opfattelse ikke særligt elegant.

Der var klare uoverensstemmelser mellem Thomas Nordbo Andersens oplyste funktionsniveau og så det der var observeret. Lægen har vurderet, at Thomas ikke opfyldte betingelser for sin diagnose. De fortsatte alligevel observationen for at få oplyst, om det var et vedvarende mønster. Hvis observatørerne er ble-vet opdaget af den person, som de observer. En såkaldt "afdækning", får han typisk et referat fra observatøren om, hvad der er sket. Tilbage meldingerne sker næsten på daglig basis. Han fik ikke oplysninger om, at observatøren var blevet opdaget i denne sag.

De sender dokumentation til direktionen, som en del af mistankegrundlaget, der kan danne baggrund for en observationsundersøgelse. Det er sket forud for den 12. november 2024. Der vil være delkonklusioner på internetundersøgelsen.

Palle Rosenberg har forklaret, at han er ansat i PFA i afdelingen for specialska-der. Det er sager, som bliver taget ud til kontrol. Han har også deltaget selv i observationen i denne sag. Han har været ansat ved PFA i 6 år, og han har en politimæssig baggrund.

Han kom ind i sagen med Thomas Nordbo Andersen, fordi de havde fået en an-modning om at foretage en observation på Thomas. Han skulle være tovholder på selve observationen. De er et observationshold på sagen. I denne sag har de været 2-5 observatører. Han var leder for denne observation. Det er observatø-erne, der skriver rapporterne for dagen løbende. Til sidst er så ham, der sam-menholder det hele og skriver under på rapporten. De kommunikerer sammen på telefonmøder, hvor alle observatørerne er med. De skriver observationerne

undervejs. Det er minutrapporater. Når der bliver meldt noget, som skal med i rapporten, bliver det skrevet ned med det samme.

Observationerne af Thomas Nordbo Andersen er sket over tre perioder. De viste, at Thomas flere dage om ugen opholdt sig på Det Franske Hjørne. Thomas var aktiv med kørsel i familien og Thomas lavede indkøb i dagligvarebutikker, og han lavede også indkøb i engrosvirksomheden Dagrofa, som havde erhvervsmæssig karakter.

Observatørerne er klar over, hvor de må befinde sig og hvor de ikke må. Det drøfter de løbende. De drøftede det også i denne sag. De observerede omkring Det Franske Hjørne, Gartnergården og Margueritten, som er et cafeteria tæt på Det Franske Hjørne og Thomas Nordbo Andersens bopæl. De observerede også i Dagrofa.

På oversigtskortet, ekstrakten side 434, er Det Franske Hjørne det med blå. De befandt sig på en p-plads oppe ved Margueritten. De var også til stede ved Gartnergården, som ligger lidt ned ad Skovlundevej. De kunne fra de to steder observere Det Franske Hjørne og Thomas Nordbo Andersens bopæl. De lavede også en tilfældig observation, som de lavede fra en cykelsti. Det er stien markeret med grøn på oversigtskortet langs Grenåvej. De kunne fra stien se igennem bevoksningen og over til Det Franske Hjørne. De har ikke på noget tidspunkt opholdt sig hverken på Det Franske Hjørnes adresse eller på Thomas' bopæl.

Han har ikke hilst på Thomas Nordbo Andersen ved Thomas' bopæl. Han har heller ikke hørt fra andre observatører, at de skulle have hils på Thomas. Var det sket, ville de havde afsluttet observationen, fordi de var blevet opdaget (afdækket). Det er de forpligtet til. Hvis de havde haft en mistanke om, at de var blevet afdækket, var observationerne stoppet med det samme, og Thomas ville være blevet orienteret. Det er ikke ham, der har observeret ved episoden med traileren, men han ved godt, hvilken observatør, der har haft foretaget disse observationer. Han ved hvem det er, og kan sige så meget, at det ikke en ældre gråhåret mand.

Han har ikke været med i engrosvirksomheden Dagrofa. Han er bekendt med observationen i Dagrofa. De havde fulgt Thomas Nordbo Andersen den første uge hen til Dagrofa. De kunne konstatere, at Thomas' indkøb var så store, at det var et professionelt eller erhvervsmæssigt indkøb. De vurderede, at de ville gå med Thomas ind i Dagrofa ganske kortvarigt og lave korte videooptagelser. De anså indkøbene i Dagrofa som foretaget arbejdsmæssigt. De havde observeret omkring Dagrofa inden og fundet ud af adgangsforhold og om der forelå hindringer for, at de kunne filme i Dagrofa. Dagrofa er efter deres opfattelse et frit tilgængeligt sted, hvor man kunne komme ind med og uden et kundekort. De vendte det med PFA. De så efter også efter evt. forbudsskilte på stedet.

Foreholdt Thomas Nordbo Andersens mistanke om, at han var blevet filmet i Dagrofa, har han forklaret, at han ikke har fået oplysninger om, at de var blevet afdækket. Det ville være noget af det første, der ville ske. Han er også ganske overbevist om, at optagelsen ikke er sket med en mobiltelefon, som Thomas har forklaret. De er meget opmærksomme på, om de er blevet afdækket. De har ikke bemærket noget. Hvis de havde, var observationerne blevet stoppet.

Foreholdt at Thomas Nordbo Andersens bil kunne være uden som fører, har han forklaret, at de holdt ved Margueritten, hvor de kunne se alle biler til og fra Det Franske Hjørne. Det Franske Hjørne lå også tæt på Thomas' bopæl. De havde tænkt over, at Thomas også kunne gå fra Det Franske Hjørne til sin bopæl. Derfor havde de en observation ved Gartnergården, hvor de kunne se, hvis Thomas var gået hjem uden bilen. Thomas kunne ikke gå hjem, uden at de ville opdage det.

Han har ikke været involveret i internetundersøgelsen, og han har ikke været en del af afgørelsen om ophør af forsikringen. Han har haft lejlighed til at se på sagen inden sin forklaring i dag.

Han var bekendt med Thomas Nordbo Andersens sygdomshistorik inden de påbegyndte observationer. De var klar over, at Thomas havde en diagnose med PTSD. Det havde de med i deres overvejelser. De har holdt langt afstand til Thomas i de fleste tilfælde. Det var beskrevet, at Thomas var meget vagtsom. Så de holdt også stor afstand for ikke at blive afdækket. Ved engrosvirksomheden Dagrofa drøftede de også, at det alene skulle være en kortvarig observation af Thomas, hvor de blot skulle vise, at det var Thomas, der foretog indkøb. Det var alene 10-15 minutter de optog.

De var flere der observerede og det er noteret. Han var i dialog med de andre observatører. Han er ikke i dialog med andre fra kontoret. Henrik Ørn Schuler læser observationsrapporten, når den er færdig. Han taler også løbende med Henrik, som leder. Han er også i dialog med Astrid Søchting. Han var med inde over Astrids vurdering, ekstrakten side 255. Han talte med Astrid og var med til at forelægge sagen for hende. Han var med i vurderingen og det har Henrik Ørn Schuler formentlig også været. Der var også et møde mere med Astrid. Det har nok været forud for den anden udtalelse, ekstrakten side 334. Det var efter speciallægeerklæringen var modtaget. Det var også for at forelægge, hvad de havde observeret i den første uge.

Forud for at opstarten på observationen har han læst mistankegrundlaget igennem. Han har læst funktionsevneskemaet, speciallægeerklæringen og interne trappen inden observationen blev påbegyndt. Den var færdig på det tids-

punkt. Internetundersøgelsen indgår i oplægget om mistankegrundlag, som præsenteret inden opstart af observationsundersøgelsen.

Astrid Søchting har forklaret bl.a., at hun er ansat i PFA som lægekonsulent. Det har hun været siden maj 2023. Hun laver bl.a. vurderinger af erhvervsvenetab. Hun blev læge i 1999 og er i dag speciallæge i psykologi. Hun kom ind i denne sag med Thomas Nordbo Andersen i efteråret 2024.

Hun har skrevet udtalelsen, ekstrakten side 255. Det var da hun kom ind i sagen. Hun blev bedt om at vurdere, om det var forsvarligt at foretage en observation af Thomas Nordbo Andersen på grund af Thomas' sygdomshistorik. Hun vurderede, at det var forsvarligt. Det var efter en gennemgang af sagens lægelige akter sammenholdt med funktionsevneskemaer udfyldt af Thomas. Hun fik også internetundersøgelsen tilsendt.

Hun hæftede sig ved, at der ikke var mange beskrivelse af PTSD symptomer i de lægelige akter. Hun hæftede sig også ved, at den daglige angst var forværret efter kontakt med kommunen. Det undrede hun sig over. Herunder at egen læge fik den oplysning. Det hele virkede "lidt konstrueret". Der er ikke udfyldt et skema og spørgeskema fra læge omkring angst og PTSD. Det forelå ikke. Der var ikke symptomer på PTSD i de lægelige akter. Hun har også set på andet materiale. Hun kunne foretage en forsvarlig vurdering på baggrund af de lægelige akter, der forelå.

Hun var opmærksom på, at Thomas Nordbo Andersen var diagnoseret med PTSD. Hun var også opmærksom på, at observationen kunne give et tilbagefald. Der var uenighed omkring det udløsende traume. Først var det noteret som sket i oktober 2011. I den næste var traumet noteret for et andet tidspunkt. Der er uoverensstemmelse mellem beskrivelserne. Det undrede hun sig over, når det var det udløsende traume. Der var også en klar uoverensstemmelse i funktionsevneskemaet sammenholdt med internetundersøgelsen. Hun var meget i tvivl om PTSD diagnosen var korrekt. Den er stillet på baggrund af oplysninger fra Thomas selv. Normalt har de tillid til de oplysninger, som kommer fra patienten. Hun var i besiddelse af flere objektive oplysninger end de øvrige læger havde.

Ved den anden vurdering, ekstrakten side 334, blev hun i anden omgang bedt om at tage stilling til erhvervsvenetab. Der var ikke dokumentation for et erhvervsvenetab over 50 %. Hun var i også i tvivl om PTSD diagnose var korrekt, da den som nævnt var baseret på oplysninger, som hun ikke længere kan have tillid til. Hun havde også internetundersøgelsen og sammenholdt med funktionsevneskemaer. Hun syntes derfor hun havde flere objektive oplysninger end dem, der har stillet Thomas Nordbo Andersens diagnose, har haft.

Hun har lavet to vurderinger i sagen, ekstrakten side 255 og 334. Hun har fået forelagt sagen to gange. Dels ved vurdering af forsvarligheden af at gennemføre den fysisk observation og dels en efterfølgende vurdering af erhvervsevnen. Den sidste linje i det oprindelig afsnit, ekstrakten side 255, udelod hun i den anden vurdering, ekstrakten side 334, fordi den ikke var relevant for vurderingen af erhvervsevnen. Den 8. november 2024 forelå alene internetundersøgelsen. Der var ikke oplysninger om personundersøgelsen.

Thomas Nordbo Andersen har nu klaget over hende. Det fik hun at vide i sidste uge. Styrelsen for patientsager har allerede henlagt sagen. Klagen gik bl.a. på, om hun var til fare for patientsikkerheden, og om hendes faglige kompetence og vurderinger. Der var ikke grundlag for at gå videre med klagesagen.

Hun har læst på denne sag inden hun skulle afgive forklaring i dag.

Den 8. november 2024 ved den første udtalelse fik hun et skriftligt oplæg den 4. november 2024 på mail. De talte/drøftede det også "på gangen". Hun lavede sin vurdering og den afgiver hun også på mail. Hun husker ikke, om de også havde et fysisk møde på gangen.

Hun har ikke de tilstrækkelige oplysninger til at vurdere om Thomas Nordbo Andersen har PTSD, men hun er i tvivl om han har det. Havde hun været overbevist om at Thomas havde PTSD ville det naturligvis indgå i vurderingen af forsvarligheden af at lave en observationsrapport.

Speciallægeerklæring havde man forespurgt på i august 2024. Det fik hun vist nok oplyst i november 2024. Hun havde tilstrækkelige oplysninger og vurderede, at de ikke skulle afvente speciallægeerklæringen. Hun er også uenig i vurderingen fra speciallægeerklæringen. De har meget forskellige materiale til rådighed. Som psykiater har ofte de ikke så mange objektive oplysninger. De baserer deres vurdering på oplysninger fra patienterne. De har som udgangspunkt tillid til de oplysninger, der fremkommer. Lægen, der har udarbejdet speciallægeerklæringen, har ikke haft oplysninger fra internetundersøgelsen og observationsrapporten, som unægtelig giver et andet billede af Thomas Nordbo Andersens funktionsniveau.

Parternes synspunkter

Thomas Nordbo Andersen har i sit påstandsdokument anført:

" ...

Ad påstand 1

Til støtte for den nedlagte påstand vedr. tortgodtgørelse gøres det gældende, at PFA i forbindelse med deres iværksættelse og foretagelse af personovervågning-

ger af sagsøger i perioden 18. november 2024 til og med 15. december 2024 skal overholde betingelserne i den dagældende bekendtgørelse 1377/2021.

Indledningsvist gøres det gældende, at PFA ikke har dokumenteret, at afgørelsen om overvågningerne er truffet af et medlem af selskabets direktion forud for overvågningernes iværksættelse, som ellers angivet i bekendtgørelse 1377/2021 § 9. Betingelserne for overvågningernes iværksættelse er allerede af denne grund tilsidesat, og PFA's overvågninger er allerede derfor i strid med bekendtgørelsen.

-OoO-

Det gøres endvidere gældende, at det af bekendtgørelse 1377/2021 § 8 fremgår, at personovervågninger kun kan tages i brug, når der foreligger en velbegrundet og dokumenteret mistanke om, at den skadelidte har afgivet urigtige oplysninger eller fortiet oplysninger, der har afgørende betydning for vurderingen af, om skadelidte er berettiget til løbende udbetalinger eller hel eller delvis forsikringsdækning.

PFA var inden overvågningernes iværksættelse bekendt med, at sagsøger havde betydelige gener som følge af sin PTSD.

Dette kendskab gør, at kravene til iværksættelsen af personovervågning i særdeleshed skærpes. Bl.a. bør forsikringens indsamlede oplysninger fra deres forudgående undersøgelse klart dokumentere en bestyrket mistanke om, at den skadelidte har afgivet urigtige oplysninger eller fortiet oplysninger med afgørende betydning for sagen.

Det gøres gældende, at det af PFA indhentede materiale som fremlagt ved OS-INT-undersøgelsen er ikke tilstrækkeligt til at kunne have givet PFA en sådan velbegrundet og dokumenteret mistanke, at personovervågningen udelukkende på baggrund heraf kunne iværksættes, idet det fremlagte materiale i undersøgelsen ikke har dokumenteret, at sagsøger var i stand til at oppebære et aktivitetsniveau, udover hvad man med rimelighed kunne forvente med hans diagnose.

Det skal hertil især påpeges, at ens tørre del af det relevante materiale er dateret efter overvågningernes iværksættelse den 18. november 2024, hvilket i endnu højere grad understøtter, at betingelserne ikke var opfyldt på tidspunktet for indgrebenes iværksættelse.

På baggrund heraf, må bevisbyrden vende rundt, således at det herefter er PFA, som skal bevise, at de havde tilstrækkeligt grundlag for at igangsætte personovervågningen, herunder særligt fordi PFA jo har adgang til alle deres data herom, mens sagsøger alene har adgang til det, som PFA har villet udleveret til ham.

Det gøres i forlængelse heraf gældende, at PFA ikke har løftet denne bevisbyrde.

-OoO-

Det fremgår yderligere af bekendtgørelse 1377/2021 § 3, stk. 1 og stk. 2, at forsikringsselskaber skal vælge den mindst indgribende undersøgelsesmetode, og at den anvendte undersøgelse skal stå i rimeligt forhold til karakteren af den undersøgte sag.

PFA var særligt bekendt med, at sagsøger havde betydelige gener som følge af sin PTSD, herunder gener, som direkte knyttede sig til angsten for at blive forfulgt og overvåget. Disse gener gjorde, at sagsøger var særligt udsat og sårbar overfor indgreb, såsom overvågning af ham.

Derudover afventede PFA fortsat en speciallægeerklæring vedr. sagsøgers PTSD-symptomer, da personovervågningen blev iværksat. På tidspunktet for overvågningernes iværksættelse, var PFA således ikke fuldt oplyst om sagsøgers aktuelle forhold, herunder hvordan hans diagnose havde udviklet sig. Allerede dette forhold gør, at PFA burde have afventet at igangsætte overvågningen, indtil speciallægeerklæringen forelå, med henblik på at inddrage denne i deres proportionalitetsvurdering. At PFA evt. forelagde sagen for deres interne lægekonsulent gør ingen forskel, idet lægekonsulenten ikke kunne udtale sig om sagsøgers aktuelle forhold.

Ovenstående understøttes især af, at PFA den 23. november 2024 – dvs. midt i overvågningsforløbet (kun 5 dage efter undersøgelsen var opstartet) – fik tilsendt speciallægeerklæringen udarbejdet af speciallæge i psykiatri, Jens Holmskov, jf. bilag 23, som tydeligt konkluderede, at sagsøger havde alvorlig PTSD, og at hans tilstand på daværende tidspunkt var uændret samt hans funktionsniveau særdeles ringe.

En sådan erklæring skærper i særdeleshed kravet til overvågningernes iværksættelse – eller i dette tilfælde til fortsættelsen af overvågningerne – idet det på dette tidspunkt stod PFA helt klart, at sagsøger fortsat havde betydelige gener som følge af sin PTSD. Det gøres på baggrund heraf gældende, at PFA – selv hvis retten måtte vurdere, at de forud for personovervågningens igangsætning havde tilstrækkelig dokumentation for igangsætningen – burde have stoppet overvågningen, da de modtog denne nye og aktuelle vurdering fra speciallægen. Dette især også fordi at speciallægeerklæringens konklusion netop afkræftede mistanken om, at sagsøgers erhvervsevnetab var mindre end angivet.

I øvrigt burde PFA, med en så tydelig og aktuel dokumentation for sagsøgers diagnose og gener, have indhentet yderligere materiale til støtte for, at deres overvågninger kunne gennemføres uden at medføre en forværring af sagsøgers gener og dermed være i overensstemmelse med proportionalitetskravet. Den fornyede forelæggelse for deres interne lægekonsulent anses i denne sammenhæng ikke for at være tilstrækkelig. PFA's undladelse heraf udgør tillige en tilsidesættelse af proportionalitetskravet.

-OoO-

Med PFA's kendskab til sagsøgers betydelige PTSD-symptomer skærpes også pligten for dem til at afdække alle alternative undersøgelsesmetoder, inden den mest indgribende metode – personovervågning – vælges.

Det gøres gældende, at PFA ikke har opfyldt denne pligt til afdækning. PFA har i tidligere processkrifter gjort gældende, at de ikke havde mulighed for at holde en samtale med sagsøger, da der efter deres vurdering var en risiko for, at sagsøgers svar til selskabet ikke ville være retvisende, hvis han blev gjort bekendt med selskabets foreløbige undersøgelser.

En sådan subjektiv antagelsesvurdering kan dog ikke begrunde, at PFA helt kunne undlade at forsøge at afdække sagen ved brug af mindre indgribende foranstaltninger, forinden de igangsatte personovervågningen – især når de var bekendt med sagsøgers PTSD-diagnose.

På baggrund af ovenstående gøres det sammenfattende gældende, at PFA ikke har overholdt betingelserne for observationernes iværksættelse i bekendtgørelse 1377/2021.

-OoO-

Det gøres yderligere gældende, at PFA's fotooptagelser af sagsøger hhv. i Dagrofa Foodservices cash and carry butik og ved ind- og udkørsel til eventrestauranten Det Franske Hjørne har udgjort et groft indgreb i sagsøgers privatliv, som er beskyttet af straffelovens § 264a, der kriminaliserer fotooptagelse af personer på ikke frit tilgængelige steder.

Omend nærværende sag ikke skal omhandle, hvorvidt der er sket en overtrædelse af straffelovgivningen, har det dog betydning for tortgodtgørelsens udmåling og størrelse, såfremt der er sket en overtrædelse heraf, hvorfor diskussionen skønnes relevant.

For så vidt angår Dagrofa Foodservices cash and carry butik gøres det gældende, at en sådan engrosbutik kan betegnes som et ikke frit tilgængeligt sted, idet butikken er forbeholdt en lukket kundekreds og således ikke er tilgængelig for alle og enhver.

For så vidt angår Det Franske Hjørne gøres det gældende, at størstedelen af fotooptagelserne af sagsøgers indog udkørsel er sket, mens sagsøger har opholdt sig på privat vej og på privat område.

Det gøres således gældende, at observatørernes uberettiget tilstedeværelse og fotooptagelse af sagsøger på de pågældende områder bidrager til PFA's samlede ansvarspådragende handling og dermed skærper deres ansvarsgrundlag yderligere.

-OoO-

Sagsøger har som følge af personovervågningerne og fotooptagelserne været udsat for en retraumatisering og har herved oplevet en forværring og opblussen i sine PTSD-symptomer, idet hans følelse af at være truet og overvåget er blevet forstærket, ligesom han har fået tiltagende angstsymptomer med panikfølelse, hjertebanken, sveden, rysten samt oplever, at hans eksem er forværret. Derudover har hans årvågenhed udvidet sig til også at omfatte almindelige mennesker, som har en adfærd, han registrerer som påfaldende, og hans behov for at have styr på alting er igen taget til.

-OoO-

Således gøres det samlet set gældende, at ovenstående tilsidesættelser af bekendtgørelse 1377/2021 samt observatørernes uberettiget personovervågninger og fotooptagelser i perioden 18. november 2024 til og med 15. december 2024 har medført en væsentlig krænkelse af sagsøgers privatliv samt hans selv- og æresfø-

lelse, hvilket berettiger ham til godtgørelse for tort, jf. erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1

Henset til krænkelsens karakter og omfang, samt de konsekvenser krænkelsen har medført for sagsøger, som PFA var fuldt ud bevidst om, som et professionelt forsikringsselskab, vurderes en godtgørelse på kr. 50.000 som værende passende.

Ad påstand 2

Til støtte for den nedlagte påstand vedr. erstatning gøres det gældende, PFA's tilsidesættelser af bekendtgørelse 1377/2021 samt observatørernes uberettiget personovervågninger og fotooptagelser af sagsøger tilsiger en ansvarspådragende handling, som dermed medfører erstatningsansvar, såfremt de øvrige erstatningsretlige betingelser er opfyldt.

For så vidt angår kravet om årsagssammenhæng er det ved de af sagsøger fremlagte bilag 0, 5 og 20 dokumenteret, at sagsøger som følge af PFA's uberettiget overvågninger har oplevet en forværring af sine PTSD symptomer i form af bl.a. massiv angst, forværring af hans søvn, øget vagtsomhed, flashbacks ift. tidligere traumer, føler sig overvåget, forhøjet alarmberedskab.

Sagsøgers tab er dokumenteret ved de af sagsøger fremlagte bilag 36-37.

Således gøres det gældende, at de erstatningsretlige betingelser er opfyldt, herunder at sagsøgers erstatningskrav er dokumenteret.

..."

PFA har i sit påstandsdokument anført:

" ...

3.1 Påstanden om tortgodtgørelse

Bevisbyrden for, at PFA ved beslutningen om og gennemførelse af undersøgelser i henhold til dagældende bekendtgørelse 1377/2021, har handlet ansvarspådragende (begået et retsbrud) og at gennemførelsen heraf tillige udgør en retsstridig krænkelse af sagsøger i medfør af erstatningsansvarslovens (EAL) § 26, der berettiger sagsøger til en godtgørelse i anledning heraf, påhviler sagsøger, og bevisbyrden herfor er ikke løftet hverken helt eller delvist.

---ooOoo---

Sagsøger har således ikke dokumenteret, at PFA ikke har overholdt betingelserne i bekendtgørelse 1377/2021, herunder at der ikke skulle foreligge en godkendelse fra et medlem af PFA's direktion i forbindelse med iværksættelsen af personobservationen, idet fremhæves, at alene Finanstilsynet er påtaleberettiget i forhold til bekendtgørelsen, der er en offentligretlig forskrift.

Det fremhæves herved, at det af bekendtgørelsens § 10, stk. 2 fremgår, at forsikringsselskabet ikke skal fremlægge oplysninger for skadelidte, som skadelidte ikke har krav på at få indsigt i eller oplysning om i henhold til databeskyttelsesreglerne, hvorfor sagsøger hverken har krav på at få udleveret direktionsgodkendelsen endsiige navnet på direktionsmedlemmet.

Sagsøger har heller ikke efter Databeskyttelsesforordningens artikel 15 hjemmel til at få udleveret navnet på direktionsmedlemmet, idet begrebet "personoplysninger" i forordningens artikel 4, nr. 1, er defineret som enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person. Oplysninger om andre personer, herunder navn og stillingsbetegnelse, er dermed ikke omfattet af sagsøgers ret til indsigt efter forordningens artikel 15, jf. også Datatilsynets afgørelse af 20. august 2020 (j.nr. 2020-31-2757).

PFA kan dog bekræfte, at direktionsgodkendelsen forelå den 12. november 2024.

Det fremhæves af PFA, at selv ved et bevist brud på bekendtgørelsen – hvilket hverken foreligger eller er bevist af sagsøger – vil der ikke være grundlag for tilkendelse af tort efter EAL § 26, da heller ikke dette ville udgøre en retsstridig krænkelse.

---ooOoo---

Sagsøger har heller ikke dokumenteret, at PFA ikke skulle have overholdt § 8 i bekendtgørelse 1377/2021, således at der af PFA skulle være foretaget et i forhold til sagsøger retsstridigt skøn over, om der forelå en velbegrundet og dokumenteret mistanke forud for iværksættelse af observationerne.

Det gentages i den forbindelse, at bekendtgørelsen udgør en offentligretlig forskrift, og at PFA i øvrigt havde en vidtgående adgang til at foretage et skøn i forhold til, om betingelserne efter bestemmelsen var opfyldt, jf. herved Finanstilsynets rapport af 28. november 2023.

Det er heller ikke af sagsøger bevist, at det af PFA indsamlede materiale forud for iværksættelsen af observationerne skulle være utilstrækkeligt i forhold til det af PFA udøvede skøn efter bekendtgørelsens § 8, eller at der i øvrigt skulle være udtryk for et forhold, der konstituerer en retsstridig krænkelse af sagsøger.

---ooOoo---

Det er ikke af sagsøger bevist, at PFA ikke forelagde sagen for psykiatrisk lægekonsulent forud for opstarten på observationerne af sagsøger, hvilket der i øvrigt ikke bestod en forpligtelse til efter bekendtgørelsen, hvorfor en undladelse heraf heller ikke i sig ville kunne have konstitueret en retsstridig krænkelse i EAL § 26's forstand.

PFA forelagde sagen for selskabets psykiatriske lægekonsulent, der efter en gennemgang af sagen den 8. november 2024 vurderede, at sagsøgers psykiske tilstand ikke i sig selv tilsagde, at observationerne ikke kunne finde sted. Dette vil blive uddybet under lægekonsulentens vidneforklaring.

Lægekonsulenten fik efterfølgende (efter observationernes opstart) forelagt erklæringen fra psykiater Jens Holmskov modtaget den 23. november 2024, og lægekonsulenten fremkom med en ny vurdering den 29. november 2024. Vurderingen gav ikke PFA grundlag for en ændret vurdering i forhold til opretholdelse af observationerne eller at bekendtgørelsens § 8 fortsat var opfyldt.

At sagsøger enten betvivler rigtigheden af forelæggelsen eller lægekonsulentens vurdering gør ikke vurderingen og – ikke mindst – bestræbelserne på at sikre sig,

at observation kunne finde sted, mindre korrekte, og sagsøger har ikke løftet sin bevisbyrde for, at dette i øvrigt skulle konstituere et forhold, der er ansvarspådragende eller for den sags skyld være en retsstridig krænkelse af sagsøger.

---ooOoo---

Det er heller ikke bevist af sagsøger, at PFA's valg i forhold til at gennemføre observationer af sagsøger ikke skulle opfylde kravet om anvendelse af mindst indgribende undersøgelsesmetoder i forhold til den konkrete sag, jf. bekendtgørelse nr. 1377/2021 § 3, idet det fremhæves, at PFA netop forud for beslutningen om iværksættelse af (direktionsgodkendt) personobservation havde anvendt mindre indgribende undersøgelsesmetoder, der førte til en velbegrundet og dokumenteret mistanke, som berettigede til foretagelse af personobservation jf. bekendtgørelsens § 8.

Det gentages herved, at alene Finanstilsynet er påtaleberettiget i forhold til forsikringsselskabers overholdelse af bekendtgørelsen, og at der er overladt et betydeligt skøn til forsikringsselskaber i forhold til vurderinger foretaget efter såvel bekendtgørelsens § 3 og § 8.

Det er ikke af sagsøger godtgjort, at en (påstået) overtrædelse af bekendtgørelsens § 3 i forhold til mindst indgribende metode konkret skulle udgøre en retsstridig krænkelse af sagsøger.

Det fremhæves derimod, at PFA indledningsvist – som man er forpligtet til – søgte at afklare sagen ved de mindst indgribende undersøgelsesmetoder, herunder ved en søgning på åbne kilder på internettet (OSINT) samt ved foretagelse af lokalitetstjek på sagsøgers bopæl.

Resultatet af disse undersøgelser, hvor det fremstod som om, at sagsøger i en længere periode havde haft erhvervsaktiviteter knyttet til bl.a. Localhero.dk og Det Franske Hjørne, skal sammenholdes med sagsøgers besvarelse af funktions-skemaet underskrevet den 28. oktober 2024 (bilag J), der tillige må anses som anvendelse af en mindre indgribende foranstaltning.

I skemaet angav sagsøger således en meget begrænset erhvervsevne på 0-1 timer om ugen, og sagsøger gentog tidligere oplysninger om, at hans erhvervsevne ikke forventedes bedret. Hans dagligdag var beskrevet stort set identisk med tidligere angivelser og ganske begrænset, herunder i forhold til hans dagligdags- og fritidsaktiviteter. Han holdt sig for sig selv i familiære sammenhænge, og gentog, at han primært havde kontakt til børnene.

PFA burde derfor heller ikke have afventet indhentelsen af den psykiatriske speciallægeerklæring fra Jens Holmskov, idet sagsøger således selv havde angivet, at hans helbredstilstand var identisk med den tidligere anførte, hvilket ikke – efter PFA's opfattelse – var overensstemmende med resultatet af OSINT-undersøgelsen.

---ooOoo---

Det gøres gældende, at sagsøger end ikke tilnærmelsesmæssigt har bevist, at de af PFA udførte observationer skulle være sket i strid med straffelovens § 264a.

Det fremhæves herved særligt, at overtrædelse af § 264a er sanktioneret i straffeloven, og at sagsøger ikke alene med et postulat herom har sandsynliggjort, at der skulle foreligge en sådan overtrædelse i forbindelse med observationerne, når der hverken foreligger en sigtelse eller tiltale mod hverken PFA eller de individuelle observatører.

Det gøres gældende, at der under en civilretlig sag som nærværende må gælde en skærpet bevisbyrde for, at der – som et led i en civilretlig vurdering – skulle være sket en overtrædelse af straffeloven, som ikke er sanktioneret af politiet eller domstolene, og denne skærpede bevisbyrde er ikke løftet.

Det bestrides således, at PFA's observatører har handlet i strid med straffeloven § 264 eller § 264a, idet PFA's observatører hverken har opholdt sig på sagsøgers private bopæl eller på Det Franske Hjørne udover den offentlige og frit tilgængelige parkeringsplads eller har optaget foto eller video i strid med § 264 a.

Særligt for så vidt angår observationerne i Dagrofa, bestrides det, at der ikke skulle være tale om et frit tilgængeligt sted i straffelovens § 264 a forstand. Dette bekræftes af Dagrofas e-mail af 6. februar 2025 (bilag 4), hvor Dagrofa bekræfter, at parkeringsarealerne og butikkerne i åbningstiden er frit tilgængelige områder.

---ooOoo---

Det gøres sammenfattende gældende, at sagsøger ikke har løftet sin bevisbyrde for, at der i forbindelse med PFA's beslutning om og gennemførelse af observationerne af sagsøger er blevet begået et retsbrud, der er udtryk for en retsstridig krænkelse af en sådan grovhed, at der kan tilkendes sagsøger tort efter EAL § 26.

Det gentages herved, at sagsøger ikke har sandsynliggjort, at der i forbindelse med iværksættelsen eller udførelsen af observationerne er sket brud på bekendtgørelse nr. 1377/2021, overtrædelser af anden relevant lovgivning, eller i øvrigt at PFA på anden vis skulle havde handlet ansvarspådragende i forbindelse med de foretagne observationer eller beslutningen herom.

Det gøres gældende, at sagsøger dermed ikke har løftet den bevisbyrde, der påhviler ham for at sandsynliggøre, at der foreligger et retsbrud/en retsstridig krænkelse af en vis grovhed, som er grundbetingelsen for opnåelse af tort efter EAL § 26, jf. Højesterets dom U.2020.1899Henrik Ørn Schuler (Se & Hør-sagen), hvor Højesteret udtalte, at personen A havde været udsat for *"grove retsstridige krænkelse af sit privatliv i form af overvågning af sine kreditkorttransaktioner – og dermed en vis udstrækning af sin færden"*.

Imidlertid fandt Højesteret ikke, at disse grove retsstridige krænkelse efter deres karakter og omfang var egnet til at påvirke A's selv- og æresfølelse, hvorfor Højesteret frifandt de indstævnte parter for det fremsatte krav på tortgodtgørelse.

I præmisserne fremhæver Højesteret eksplicit, at sagen adskilte sig fra den dom, som Højesteret havde afsagt kun 9 dage tidligere (U.2020.1618H), hvor Højesteret tillagde en medarbejder tortgodtgørelse.

I U.2020.1618Henrik Ørn Schuler fandt Højesteret – efter tillige at have oplyst forarbejdernes grundbetingelser for udmåling af tortgodtgørelse – at en arbejdsgivers omfattende og intensive TV-overvågning af en medarbejder gennem en

periode på 3 måneder med bl.a. det formål at disciplinere medarbejderen havde haft den fornødne grovhed til at krænke medarbejderens selv- og æresfølelse. Dette særligt som følge af, at overvågningen skete uden saglig grund og havde til formål løbende at kontrollere medarbejderen under udførelsen af hendes arbejde.

Højesteret angav i øvrigt i dommens præmisser, at en overskridelse af grænserne efter ledelsesretten og databeskyttelseslovgivningen i forbindelse med anvendelsen af TV-overvågningen overfor en ansat ikke i selv kunne udløse et krav på tort.

Dommen skal tillige ses i lyset af dommen U.2004.273Ø, hvor en arbejdsgiver engagerede en privatdetektiv med henblik på at foretage kontrol og overvågning af en sygemeldt medarbejder.

Både by- og landsretten frifandt arbejdsgiveren med henvisning til, at *"iværksættelsen af overvågning af medarbejderen for at fremskaffe bevis for en antagelse om en urigtig sygemelding ikke i sig selv at kunne anses som en retsstridig krænkelse af den ansatte"*.

3.2 Påstanden om erstatning

Det gøres gældende, at sagsøger ikke har godtgjort et ansvarsgrundlag endsige sandsynliggjort det af sagsøger fremsatte krav på kr. 17.896 for psykologbehandling og indhentelse af den psykiatriske speciallægeerklæring. Sagsøger har i den forbindelse hverken godtgjort årsagssammenhæng mellem psykologbehandlingerne og oplysningen til sagsøger om, at han tidligere er blevet observeret.

Således har sagsøger ikke sandsynliggjort, at det er observationen i sig selv (som sagsøger ikke bemærkede), som skulle have udløst den af sagsøger angivne forværring af sin tilstand, endsige at der består en forværring, som har udløst dokumenterede merudgifter som hævdet af sagsøger.

Særligt for så vidt angår erklæringen bemærkes, at denne efter PFA's opfattelse ikke kan tillades fremlagt i nærværende sag, jf. ovenfor, hvorfor udgifter hertil selvsagt ikke kan kræves erstattet.
..."

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Rettens begrundelse og resultat

Thomas Nordbo Andersen har været udsat for en krænkelse af sit privatliv i form af en fysisk overvågning af sin person i perioden fra 18. november 2024 til 15. december 2024. Spørgsmålet i sagen er, om der herved var tale om en retsstridig krænkelse af en sådan grovhed, at der er grundlag for godtgørelse for tort og erstatning herfor.

Bekendtgørelsen om undersøgelse foretaget af forsikringsselskabet

Ifølge § 8 i dagældende bekendtgørelse nr. 1377 af 22. juni 2021 om undersøgelser foretaget af forsikringsselskaber (nugældende bekendtgørelse nr. 1582 af 12.

juni 2024) må et forsikringsselskab kun benytte personovervågning i forbindelse med en undersøgelse, når der foreligger en velbegrundet og dokumenteret mistanke om, at den skadelidte har afgivet urigtige oplysninger eller fortiet oplysninger, der har afgørende betydning for vurderingen af, om skadelidte er berettiget til løbende udbetalinger eller hel eller delvis forsikringsdækning.

Efter bekendtgørelsens § 9 må forsikringsselskabet kun iværksætte personovervågning af skadelidte, når et medlem af selskabets direktion har truffet beslutning om personovervågning i den konkrete sag.

Retten ligger efter oplysningerne i sagen, herunder de afgivne forklaringer fra Henrik Ørn Schuler, Palle Rosenberg og Astrid Søchting til grund, at PFA inden personovervågningen havde påbegyndt en søgning på Thomas Nordbo Andersen på åbne kilder på internettet (OSINT-undersøgelse), ligesom de havde foretaget et lokalitetstjek, og at det også var på baggrund af mistanken herved, at personovervågningen blev iværksat.

Det er Finanstilsynet, der er tilsynsmyndighed for bekendtgørelsen, og efter vidnet Henrik Ørn Schulers forklaring, har PFA ikke – trods en klage over PFA indgivet af Thomas Nordbo Andersen i denne sag – modtaget kritik fra Finanstilsynet.

Efter Astrid Søchtings undersøgelse og forklaring har hun som lægefaglig konsulent vurderet forsvarligheden af at iværksætte en personundersøgelse af Thomas Nordbo Andersen. Hun har desuden forklaret, at hun havde OSINT-undersøgelsen, og at hun inddrog oplysningerne fra denne i sin samlede vurdering. Efter Henrik Ørn Schulers forklaring lavede PFA desuden et lokalitetstjek inden de iværksatte personovervågningen.

Konklusionerne i de lægelige erklæringer må antages i det væsentligste at være baseret på Thomas Nordbo Andersens egne subjektive oplysninger. En gennemgang af de tilvejebragte oplysninger, herunder oplysninger fra internettet og lokalitetstjekket, gav grundlag for, at der forud for iværksættelsen af personobservationen, var en mistanke om, at Thomas Nordbo Andersen havde afgivet urigtige oplysninger eller fortiet oplysninger.

PFA har således haft en velbegrundet og dokumenteret mistanke om, at den Thomas Nordbo Andersen har afgivet urigtige oplysninger eller fortiet oplysninger, der har afgørende betydning for vurderingen af om han er berettiget til løbende udbetalinger eller hel eller delvis forsikringsdækning.

Retten finder herefter ikke, at Thomas Nordbo Andersen har dokumenteret eller sandsynliggjort, at PFA ikke har overholdt betingelserne i bekendtgørelse 1377/2021, herunder at der ikke skulle foreligge en godkendelse fra et medlem

af PFA's direktion i forbindelse med iværksættelsen af personobservationen. Det kan ikke føre til et andet resultat, at PFA har undladt at efterkomme opfordringen om at fremlægge det interne dokument med indstilling til direktionen om iværksættelse af personobservationen.

Godtgørelse for tort

Efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, er det en betingelse for godtgørelse for tort, at der foreligger en retsstridig krænkelse af en andens frihed, fred, ære eller person. Anvendelsesområdet for erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, fremgår bl.a. af forarbejderne til loven og senere ændringer og af forarbejderne til den tidligere bestemmelse i § 15 i ikrafttrædelsesloven til straffeloven. I disse forarbejder anføres bl.a., at tort forudsætter en culpøs krænkelse af en vis grovhed, og at krænkelsen skal angå den pågældendes selv- og æresfølelse, dvs. vedkommendes opfattelse af eget værd og omdømme.

Det forhold, at et forsikringsselskab, som mistænker en af sine kunder for at have afgivet urigtige oplysninger om sin funktionsevne, iværksætter en overvågning af kunden, som der er hjemmel til at gøre efter bekendtgørelse om undersøgelse foretaget af forsikringsselskaber, for derved eventuelt at fremskaffe bevis for sin antagelse, findes ikke i sig selv at kunne anses som en retsstridig krænkelse af forsikringskunden.

Efter forklaringerne er den politimæssige efterforskning mod PFA for overtrædelse af straffelovens § 264 og 264 a afsluttet uden at der er rejst tiltale. Palle Rosenberg har desuden forklaret, at observatørerne ikke været inde på private områder, men har observeret fra offentlig tilgængelige steder omkring Det Franske Hjørne og Thomas Nordbo Andersens bopæl, herunder fra Margueritten og fra Gartnergården og en omkringliggende cykelsti. Observationerne i engrosvirksomheden Dagrofa må desuden antages at være sket fra et frit tilgængeligt sted.

Thomas Nordbord Andersen har ikke alene ved sin egen forklaring dokumenteret, at en observatør har været inden på privat ejendom. Det bemærkes hertil, at oplysningerne herom først er fremkommet under hovedforhandlingen og at de er i modstrid med Palle Rosenbergs forklaring om, hvor observationerne foregik.

På ovennævnte baggrund, har Thomas Nordbo Andersen herefter ikke godtgjort, at observationerne eller dele heraf har været ulovlige.

I vurderingen af, om der skal iværksættes personobservation, indgår desuden om selskabet har viden om særlige forhold, der gør, at selskabet ud fra en lægefaglig eller etisk vurdering bør være tilbageholdende med at gennemføre personobservation. PFA indhentede inden iværksættelsen af observationen en læge-

faglig vurdering af, om observationen forsvarligt kunne gennemføres i relation til Thomas Nordbo Andersen sygdomshistorik.

Retten finder desuden ikke, at PFA i den konkrete sag kunne have valgt en mindre indgribende undersøgelsesmetode end personovervågning. Den anvendte undersøgelse stod desuden i rimeligt forhold til karakteren af den undersøgte sag. Det findes efter bevisførelsen desuden ikke godtgjort, at overvågningen er sket på en for Thomas Nordbo Andersen særlig krænkende måde.

På ovennævnte baggrund har Thomas Nordbo Andersen således ikke bevist, at PFA retsstridigt har krænkert hans person eller ære, og han har derfor ikke krav på erstatning for tort i medfør af erstatningsansvarslovens § 26. Retten tager derfor PFA's frifindelsespåstand overfor påstanden om godtgørelse for tort til følge.

Erstatningskravet

Allerede fordi der ikke er et ansvarsgrundlag, ligesom der ikke er dokumenteret en årsagssammenhæng, tager retten PFA's frifindelsespåstand overfor erstatningskravet til følge.

Sagsomkostninger

Efter sagaens resultat skal Thomas Nordbo Andersen betale sagsomkostninger til PFA. Sagsomkostningerne er efter sagens værdi, forløb og udfald fastsat til dækning af advokatudgift med 35.000 kr. Beløbet er inkl. moms, da PFA ikke er momsregistreret.

THI KENDES FOR RET:

PFA Pension, Forsikringsaktieselskab frifindes.

I sagsomkostninger skal Thomas Nordbo Andersen inden 14 dage til PFA Pension, Forsikringsaktieselskab betale 35.000 kr.

Sagsomkostningerne bliver forrentet efter rentelovens § 8 a.

Vejledning

Retten har afsagt dom i sagen.

Hvis du er utilfreds med afgørelsen, kan du som udgangspunkt anke (klage over) dommen til landsretten. Hvis du kun er utilfreds med dommens afgørelse om sagsomkostninger, kan du kære (klage over) denne del af afgørelsen til landsretten.

Ikke alle afgørelser kan ankes eller kæres

Du kan kun anke dommen, hvis forskellen mellem byrettens dom og det resultat, du ønsker at opnå i landsretten, er over 50.000 kr. Hvis forskellen er mindre, skal du have tilladelse fra Procesbevillingsnævnet for at anke.

Landsretten kan afvise at behandle en ankesag, hvis landsretten vurderer, at der ikke er udsigt til, at sagen vil få et andet udfald i landsretten.

Du kan kun kære afgørelser om sagsomkostninger, hvis omkostningsbeløbet er fastsat til mere end 50.000 kr., eller hvis retten har bestemt, at ingen af parterne skal betale sagsomkostninger, og du kræver, at modparten skal betale mere end 50.000 kr. I andre situationer kan du kun kære omkostningsafgørelsen, hvis du får tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

Frister for at anke og kære

Fristen for at anke er **4 uger** fra dommens dato. Hvis du ikke kan anke uden en tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, skal du indlevere en ansøgning til Procesbevillingsnævnet inden **4 uger**.

Fristen for at kære omkostningsafgørelsen er **2 uger** fra dommens dato. Hvis du ikke kan kære afgørelsen uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, skal du indlevere en ansøgning til Procesbevillingsnævnet inden **2 uger** fra dommens dato.

Sådan gør du, hvis du vil anke eller kære

Du kan anke dommen på minretssag.dk ved at trykke på knappen "Opret appel" og derefter vælge "Anke" og følge vejledningen. Hvis du vil kære omkostningsafgørelsen, skal du vælge "Kære" og følge vejledningen.

Du kan læse mere på domstol.dk.

Hvis du ønsker at søge om tilladelse til anke eller kære, skal du indlevere en ansøgning til Procesbevillingsnævnet på www.procesbevillingsnaevnet.dk eller mail til post@procesbevillingsnaevnet.dk eller post@pbn.dk. Procesbevillingsnævnet har adresse på Store Kongensgade 1, 2. sal, 1264 København K. Du kan ikke indlevere ansøgningen på minretssag.dk.

Publiceret til portalen d. 13-04-2026 kl. 12:00

Modtagere: Advokat (L) Marcus Wils Lorenzen, Sagsøger Thomas Nordbo
Andersen, Sagsøgte PFA Pension, Forsikringsaktieselskab, Advokat
Morten Riber Nørgård